

ODLUKA VIJEĆA EU O OBNAVLJANJU EVROPSKE AGENDE O OBRAZOVANJU ODRASLIH¹

U Strategiji za inteligentan, održiv i integrativan razvoj - „Evropa 2020.“ se ističe da su cjeloživotno učenje i daljnji razvoj kvalifikacija ključni element reakcije na aktualnu ekonomsku krizu i starenje stanovništva, te za cjelokupnu privredno-socijalnu strategiju Evropske unije.

Kriza je pokazala kako obrazovanje odraslih² igra značajnu ulogu pri ostvarenju ciljeva Strategije „Evropa 2020.“ tako što odraslima – naročito niže-kvalificiranim i starijim uposlenicima – pruža mogućnost unapređivanja njihovih sposobnosti i prilagođavanja promjenama na tržištu rada i u društvu. Osobama koje su pogođene nezaposlenošću, restrukturiranjem i profesionalnim prelazima, obrazovanje odraslih omogućava sticanje viših kvalifikacija i prekvalifikacija; istovremeno osigurava socijalnu inkluziju, aktivno građanstvo i lični razvoj.

Uzimajući u obzir:

1. Odluku Evropskog parlamenta od 16. januara 2008. o obrazovanju odraslih koja glasi „**Učenje nikada nije završeno**“ a koja zemlje članice obavezuje na podsticanje učenja i stvaranje kulture cjeloživotnog učenja, prije svega provođenjem mjera koje su osmišljene s ciljem izjednačavanja žena i muškaraca, što bi trebalo doprinijeti atraktivnosti, dostupnosti i učinkovitosti obrazovanja odraslih;
2. Zaključke Vijeća od maja 2008.³ o obrazovanju odraslih kojima su prvi put utvrđeni zajednički prioriteti u ovom sektoru, određen put za užu evropsku suradnju sa različitim akterima, predložen niz specifičnih mjera za period 2008.-2010. (u nastavku „**Akциони plan**“) s ci-

¹ 2011/C 372/01.

² Pojam obrazovanja odraslih u ovom tekstu obuhvata cijeli spektar formalnog, neformalnog i informalnog učenja odraslih u oblasti općeg i stručnog obrazovanja nakon završenog prvobitnog općeg i stručnog obrazovanja.

³ Službeni list C 140 od 6. 6. 2008., str. 10.

- ljem većeg učešća u obrazovanju odraslih i unapređivanja kvaliteta ove oblasti;
3. Odluku Vijeća odnosno predstavnika vlada zemalja članica od 21. novembra 2008. o integraciji životnog savjetovanja u strategije cjeloživotnog učenja u kojoj se značaj savjetovanja ističe kao kontinuiran proces, koji građanima svih starosnih grupa i u svakom životnom razdoblju omogućava spoznavanje njihovih sposobnosti i interesa, donošenje obrazovnih i profesionalnih odluka, oblikovanje i usmjerenje ličnog razvoja, bilo to u pogledu obrazovanja, struke ili neke druge situacije;
 4. Zaključke Vijeća od 12. maja 2009.⁴ o utvrđivanju strateškog okvira za evropsku suradnju u oblasti općeg i stručnog obrazovanja („ET 2020“), koji je potpuno u skladu sa Strategijom „Evropa 2020.“, i čija su četiri cilja – cjeloživotno učenje i mobilnost; kvalitet i učinkovitost; pravičnost, solidarnost i aktivno građanstvo; inovativnost i kreativnost - jednako značajna za obrazovanje odraslih;
 5. Zajednički izvještaj Vijeća i Komisije o napretku u okviru programa „Opće i stručno obrazovanje 2010.“⁵ u kojem se ističe da je u obrazovanju odraslih također važno pokriti cijeli spektar ključnih kompetencija, te u kojem se ukazuje na to da je jedan od najvećih izazova osigurati da svi učenici, pa i oni odrasli, imaju koristi od inovativnih metoda;
 6. Inicijative Strategije „Evropa 2020.“
 - Agenda o novim kompetencijama i mogućnostima zapošljavanja kojom se zemlje članice obavezuju da će nastojati osigurati da ljudi stiču sposobnosti potrebne za usavršavanje i tržište rada, kako putem općeg, stručnog i visokog obrazovanja tako i putem obrazovanja odraslih;
 - Evropska platforma za suzbijanje siromaštva koja potiče razvoj inovativnih mogućnosti obrazovanja za marginalizirane grupe stanovništva, kako bi ljudi koji su pogođeni siromaštvom i socijalnom isključenošću mogli dostojanstveno živjeti i aktivno sudjelovati u društvenom životu;
 - Ukupnost inovacija koje će poticati nastojanja da se ostvaruju maksimalna postignuća u obrazovanju i sticanju vještina kako bi se, putem inovacija u proizvodnji, pružanju usluga i razvoju novih

⁴ Službeni list C 119 od 28. 5. 2009., str. 2.

⁵ Službeni list C 117 od 6. 5. 2010., str. 1.

modela poduzeća, osigurao rast u Evropi, koja se trenutno susreće s problemom starenja stanovništva i konkurentskim pritiskom;

7. Zaključke Vijeća od 11. maja 2010. o socijalnoj dimenziji općeg i stručnog obrazovanja⁶ u kojima se bilježi da iz proširenog pristupa obrazovanju odraslih mogu proizaći nove mogućnosti za aktivnu integraciju i veće društveno učešće;
8. Odluku Vijeća od 21. oktobra 2010. o političkim mjerama zapošljavanja u zemljama članicama⁷ koje se obavezuju da će osiguravati učinkovite poticaje za cjeloživotno učenje zaposlenih i nezaposlenih ljudi, „kako bi se osiguralo da svaka odrasla osoba ima mogućnost prekvalifikacije ili sticanja viših kvalifikacija“;
9. Zaključke Vijeća od 18./19. novembra 2010. o jačoj evropskoj suradnji u oblasti stručnog obrazovanja⁸ kojima se pojedinci ohrabruju na učešće u stručnom daljnjem obrazovanju, u kojima se poziva na veća ulaganja u izgradnju ljudskih resursa, interna usavršavanja i učenje unutar poduzeća, te u kojima se poziva na užu suradnju poslodavaca i ustanova za stručno obrazovanje, naročito po pitanju nedovoljno kvalificiranih uposlenika

Vijeće pozdravlja da su poslovi u svim prioritarnim oblastima Akcionog plana 2008.-2010. počeli, mada različitom brzinom u pojedinačnim zemljama:

- reforme obrazovanja odraslih su ukorjenjenije u cjelokupnom razvoju općeg i stručnog obrazovanja, tačnije u razvoju nacionalnih kvalifikacijskih okvira i strategija u oblasti cjeloživotnog učenja;
- osiguranje kvaliteta u obrazovanju odraslih je postalo vrlo važan aspekt i poduzimaju se koraci za razvoj profesionalnih profila i obrazovanja stručnih kadrova, akreditiranje programa i ponuđača i unapređivanje usluga savjetovanja za odrasle;
- inicijative i mogućnosti učenja se sve više usmjeravaju na osobe s najnižim stupnjem kvalifikacija, s ciljem njihove bolje integracije u društvo i tržište rada;
- neformalnom i informalnom učenju u obrazovanju odraslih se poklanja više pažnje, ali se mogućnosti validacije još uvijek ne koriste dovoljno;
- poduzeti su koraci za bolji monitoring sektora obrazovanja odraslih;

⁶ Službeni list C 135 od 26. 6. 2010., str. 2-7.

⁷ Službeni list L 308 od 24. 11. 2010., str. 46-51.

⁸ Službeni list C 324 od 1. 12. 2010., str. 5-15.

i ustanovljava sljedeće:

Kako bi se što spremnije suočile s kratkoročnim i dugoročnim posljedicama ekonomske krize, odrasle osobe moraju kontinuirano razvijati lične i profesionalne sposobnosti i vještine. Ovo posebice važi za nekvalificirane osobe, s obzirom na nestabilnost tržišta rada i nužnost reduciranja rizika od socijalne isključenosti. U svakom slučaju, sve odrasle osobe, pa i one visokokvalificirane, mogu imati koristi od cjeloživotnog učenja.

Ipak, sve je izraženija suglasnost da je obrazovanje odraslih najslabija karika u razvoju nacionalnih sistema cjeloživotnog učenja. Stopa participacije u obrazovanju odraslih i dalje opada – dok je 2005. godine iznosila 9,8% u starosnoj dobi od 25-64 godine, u 2010. je iznosila 9,1%; prema tome, dostizanje cilja od 15%, formuliranog u Agendi „ET 2020“, se sada čini još manje vjerovatnim. Prepreke kao što su niska motivacija i usklađivanje učenja s privatnim i poslovnim obavezama odraslih moraju biti uzete u obzir.

Politika obrazovanja odraslih bi se, kao u drugim sektorima, trebala koncentrirati na ishode učenja, u kojima je učenik u fokusu, bez obzira na to gdje uči - na poslu, kod kuće, u okviru lokalne zajednice, tokom dobrovoljnog rada ili u ustanovama za daljnje obrazovanje – a trebao bi se razviti i višestran model neophodnih struktura odlučivanja.

Da bi sektor obrazovanja odraslih doprinosio provedbi Strategije „Evropa 2020.“, ostalo je još mnogo posla u pogledu: učinkovitih mehanizama finansiranja, suradnje izmađu poslodavaca, društvenih partnera i civilnog društva, mogućnosti za sticanje osnovnih vještina (čitanje, pisanje), ali i informacijsko-komunikacijskih, učenja fokusiranog na ciljne grupe - imigranti, mladi koji su prekinuli školovanje, mladi koji se nisu uključili u opće ili stručno obrazovanje niti su u radnom odnosu, osobe s invaliditetom i starije osobe.

Tokom implementacije akcionog plana se pokazalo da je izuzetno teško pratiti sektor obrazovanja odraslih, s obzirom na nedostatak statističkih podataka i evaluacije političkih mjera. Uspješna politika obrazovanja odraslih zahtijeva opsežne i uporedive podatke o ključnim aspektima obrazovanja odraslih, efikasne sisteme praćenja, međusektorsku suradnju i kvalitetna istraživanja.

Vijeće EU-a zastupa sljedeće stavove:

- Cjeloživotno učenje počinje u predškolskom dobu te doseže i nastavlja se u umirovljeničkoj dobi.⁹ Obrazovanje odraslih je esencijalan dio kontinuuma cjeloživotnog učenja i obuhvata cijeli spektar formal-

⁹ Odluka Vijeća o cjeloživotnom učenju od 27. juna 2002. (Službeni list C 163 od 9. 7. 2002., str. 1).

nog, neformalnog i informalnog učenja odraslih, u okviru općeg i stručnog obrazovanja, po završetku prvobitnog općeg i stručnog obrazovanja.

- Kako bi se nastavila postignuća Akcionog plana 2008.-2010., te upotpunile postojeće političke inicijative u oblastima visokog obrazovanja (Bolonjski proces) i stručnog obrazovanja (Kopenhagenski proces), potrebna je aktualizirana evropska agenda za obrazovanje odraslih, čiji bi cilj bio omogućiti svim odraslim osobama da u svakoj životnoj dobi unapređuju svoje vještine i sposobnosti.
- Obrazovanje odraslih može u velikoj mjeri doprinijeti ostvarivanju cilja iz Strategije „Evropa 2020.“ da smanji stopu prijevremenog prekidanja školovanja do ispod 10%. Posebnu pažnju bi trebalo posvetiti poboljšanju ponude za veliki broj nedovoljno kvalificiranih Evropljana, prema kojima se orijentira Strategija „Evropa 2020.“ Pri tome se čitanje, pisanje, računanje i mjere „Druge šanse“ trebaju smatrati preduvjetom za sticanje viših kvalifikacija, kako za zapošljavanje tako i u svakodnevnom životu. U formalnom obrazovnom sistemu i u obrazovanju odraslih je potrebna intenzivna akcija podrške sticanju osnovnih vještina za razvoj ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje¹⁰, suočavanju s problemom prekidanja školovanja¹¹, kao i pitanju izobrazbe i društvene integracije imigranata, Roma i drugih isključenih kategorija.
- Istovremeno treba prepoznati i uvažiti veliki doprinos koji sektor obrazovanja odraslih može pružiti privrednom razvoju putem unapređivanja produktivnosti, kreativnosti, inovativnosti, sposobnosti natjecanja i poduzetničkom duhu.

Prema gore navedenom i u skladu sa Strategijom „Evropa 2020.“, moraju se intenzivirati naponi kako bi se postigao cilj od 40% mladih koji će dovršiti visoko obrazovanje ili neki drugi, vrijedan oblik izobrazbe. Pozitivan rezultat bi bio doprinos razvoju konkurentne privrede koja se zasniva na znanju i inovativnosti, te u potpunosti iskorištava svoje ljudske i druge resurse.

Zbog toga Vijeće EU-a poziva na:

uspostavljanje obnovljene evropske Agende za obrazovanje odraslih koja bi predstavljala nastavak i dopunu aktivnosti za ostvarivanje postavljenih stra-

¹⁰ Odluka Vijeća o cjeloživotnom učenju od 27. juna 2002. (Službeni list C 163 od 9. 7. 2002., str. 1).

¹¹ Službeni list L 394 od 30. 12. 2006., str. 10-18.

teških ciljeva u okviru „ET 2020.“ Iako je provođenje Agende prvobitno predviđeno za period 2012.-2014. (vidi prilog), ona se mora posmatrati u okviru dugoročne vizije obrazovanja odraslih (do 2020. godine), koja će cijelom sektoru dati oštriji profil u svrhu:

- unapređivanja mogućnosti i uvjeta učenja za sve odrasle, bez obzira na spol, ličnu i porodičnu situaciju i starosnu dob, s ciljem ličnog i profesionalnog razvoja, prilagođavanja, zapošljavanja i društvenog učešća;
- razvoja novog pristupa obrazovanju odraslih i stručnom usavršavanju u kojem će ishodi učenja, odgovornost i autonomija učenika predstavljati centralni aspekt;
- senzibiliziranja odraslih za učenje kao cjeloživotni zadatak s kojim se redovno treba baviti, a naročito tokom nezaposlenosti ili profesionalnih promjena;
- razvoja učinkovitih sistema obrazovnog savjetovanja i unapređivanja sistema priznavanja neformalnog i informalnog učenja;
- utvrđivanja postojanja opsežne i kvalitetne ponude obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja - koja je usmjerena na sticanje ključnih kompetencija ili kvalifikacija na svim razinama Evropskog kvalifikacijskog okvira - uz podršku civilnog društva, socijalnih partnera i lokalne uprave;
- osiguravanja fleksibilnog upravljanja, prilagođenog okolnostima u kojima odrasle osobe rade i žive, uključujući interne obuke u poduzećima i učenje na radnom mjestu;
- senzibiliziranja poslodavaca za prednosti koje obrazovanje odraslih donosi i to po pitanju produktivnosti, kreativnosti, inovativnosti, poduzetničkog načina mišljenja, zapošljivosti i mobilnosti na tržištu rada;
- ohrabrivanja ustanova visokog školstva na usmjeravanje prema netradicionalnim grupama učenika, kao što su odrasle osobe, kako bi se preispitala društvena odgovornost i otvorenost prema zajednici općenito, te na pravi način pristupilo demografskim izazovima i zahtjevima društva koje stari;
- jačanja uloge socijalnih partnera i civilnog društva pri utvrđivanju potreba/ponude daljnjeg obrazovanja i razvoja mogućnosti za učenje odraslih, te optimiranja uključenosti centralne, regionalne i općinske vlasti;
- uravnotežene raspodjele javnih obrazovnih resursa (na osnovu zajedničkih odgovornosti i intenzivnog angažmana vlasti) tokom cijelog

životnog ciklusa, naročito u pogledu pružanja druge šanse i razvoja osnovnih vještina;

- uključivanja socijalnih partnera i senzibiliziranja za koristi koje bi i sami imali ukoliko bi podržavali i poticali učenje na radnom mjestu i sticanje osnovnih vještina;
- osiguravanja sveobuhvatne ponude za učenje starijih osoba, s ciljem aktivnog, samostalnog i zdravog starenja, te korištenja njihovog znanja, iskustva, socijalnog i kulturnog kapitala za opću dobrobit društva;
- angažmana za podršku obrazovanju odraslih, s ciljem solidarnosti između različitih starosnih grupa (npr. putem „Generacijskog pakta“), kultura i naroda različitog porijekla.

U skladu s tim, Vijeće EU-a od zemalja članica zahtijeva sljedeće:

- da se u vremenskom periodu 2012.-2014. fokusiraju na prioritete navedene u prilogu, te na taj način, u skladu s nacionalnim okolnostima i zakonskim propisima, doprinesu ostvarenju četiri prioriteta Strateškog okvira „ET 2020.“;
- da uspostave trajni kontakt s nadležnim ministarstvima, socijalnim partnerima, preduzećima, nevladinim organizacijama i drugim organizacijama civilnog društva u svrhu unapređivanja koherentnosti političkih mjera u oblasti obrazovanja odraslih i socio-ekonomskih političkih mjera u širem smislu;
- da u pogledu pozitivnog razvoja gore navedenih prioriteta oblasti aktivno surađuju na nivou Evropske unije, i to putem:
 - korištenja instrumenata cjeloživotnog učenja u svrhu povećanja participacije odraslih u obrazovnim procesima;
 - korištenja mogućnosti programa cjeloživotnog učenja (naročito u okviru Programa Leonardo da Vinci i Grundtvig, te programa koji će ih naslijediti od 2014. godine), evropskih strukturnih fondova i drugih instrumenata za kofinansiranje podržavajućih inicijativa;
 - korištenja otvorenih metoda koordinacije kako bi se - uz pomoć Komisije i evropskih mreža – unaprijedili uzajamno učenje i razmjena uspješnih praksi i iskustava u oblasti obrazovanja odraslih;
 - imenovanja nacionalnog kontaktnog mjesta kako bi se olakšala suradnja s drugim zemljama članicama i Evropskom komisijom pri provođenju agende.

Komisiju poziva na:

suradnju sa zemljama članicama pri izradi i provedbi dolje priložene Evropske agende za obrazovanje odraslih – konkretnije pri provedbi prioriteta za period 2012.-2014. Ta suradnja i podrška se naročito trebaju ogledati u sljedećem:

- osiguravanje komplementarnosti i koherentnosti političkih inicijativa koje su pokrenute u skladu s ovom odlukom i u okviru drugih procesa unutar Strategije „ET 2020.“ (Kopenhagenski proces, Bolonjski proces i modernizacijska Agenda Evropske unije za visoko obrazovanje); podrška inicijativama, npr. u oblasti opismenjavanja ili prekidanja školovanja; posebno posvećivanje pažnje dimenziji obrazovanja odraslih u pojedinačnim procesima;
- održavanje kontinuiranog dijaloga, kontakta s osobama/institucijama koje su odredile zemlje članice i druge zemlje koje u ovom sudjeluju;
- omogućiti zemljama članicama i organizacijama aktivnim u obrazovanju odraslih razmjenu informacija o strategijama, praktičnom radu i evaluacijskim rezultatima putem zajedničkih aktivnosti, uzajamnih procjena, konferencija, radionica i drugih instrumenata i – u okviru raspoloživih resursa – unapređivanje metoda za prikupljanje podataka o obrazovanju odraslih kao dio aktualiziranog okvira indikatora i mjerila, predviđenog za 2013.;
- podizanje svijesti o značaju obrazovanja odraslih putem provođenja istraživanja i objavljivanja rezultata, te jačanjem kapaciteta postojećih znanstvenih instrumenata za istraživanje aspekata obrazovanja odraslih putem suradnje s Eurydice i Cedefop i drugim relevantnim institucijama, uz optimalno korištenje njihovih informacijskih i istraživačkih kapaciteta;
- širenje i intenziviranje suradnje s relevantnim internacionalnim organizacijama, kao OECD (naročito kroz evaluaciju rezultata programa „Programme for the International Assessment of Adult Competences“ – PIAAC), Ujedinjenim nacijama (naročito UNESCO), Evropskim savjetom, te relevantnim regionalnim i globalnim inicijativama, kao što je Evropsko-azijska mreža za cjeloživotno učenje;
- korištenje finansijskih sredstava koja su na raspolaganju na evropskoj razini u svrhu podrške i primjene Agende za obrazovanje odraslih;
- podnošenje izvještaja o napretku u okviru strategije „ET 2020“.

Prilog

Evropska agenda za obrazovanje odraslih¹²

Uzimajući u obzir posebne okolnosti u svakoj od zemalja članica i u skladu s njihovim prioritetima, zemlje članice se pozivaju da se - eventualno uz podršku komisije – u sljedećim oblastima fokusiraju na njima najvažnije tačke:

1. Ostvarivanje cjeloživotnog učenja i mobilnosti

Participacija odraslih u cjeloživotnom učenju treba biti povećana u svrhu doprinosa ostvarivanju cilja EU po kojem bi stopa participacije trebala iznositi 15%; pored toga, treba postići stopu od 40% mladih odraslih s visokom (ili drugom jednako vrijednom) stručnom spremom. Kako bi se ovo postiglo, pozivamo zemlje članice da se koncentriraju na sljedeće aspekte:

- stimuliranje potražnje i razvijanje obuhvatnog i pristupačnog informacijsko-orijentacijskog sistema, praćenog učinkovitom strategijom osvještavanja, koja bi trebala senzibilizirati i motivirati potencijalne učenike, posebice socijalno isključene kategorije, učenike koji su prekinuli školovanje, mlade koji ne pohađaju školu niti su u radnom odnosu, nekvalificirane odrasle, naročito one s poteškoćama u čitanju i pravopisu, kojima treba druga šansa za sticanje kvalifikacija u skladu s Evropskim kvalifikacijskim okvirom;
- poticanje angažmana poslodavaca u pogledu učenja na radnom mjestu (sticanje relevantnih vještina za konkretnu poziciju ali i drugih) i to, između ostalog, omogućavanjem fleksibilnog radnog vremena;
- osiguravanje fleksibilnih mogućnosti učenja za odrasle, uključujući pristup visokom obrazovanju za osobe koje nemaju klasičnih kvalifikacija; proširenje ponude/mogućnosti za obrazovanje odraslih koje nude visokoškolske ustanove;
- uspostavljanje sistema za validaciju neformalnog i informalnog učenja i osiguravanje pristupa, preduzećima i različitim organizacijama, tim sistemima za odrasle (svih starosnih dobi, na svim stupnjevima kvalifikacija i stručne spreme).

¹² Prioritetne oblasti za period 2012.-2014.

2. *Unapređivanje kvaliteta i efikasnosti u obrazovanju i obuci*

Kako bi se izgradio jak sektor obrazovanja odraslih, zemlje članice se pozivaju na sljedeće:

- razvoj mehanizama za osiguravanje kvaliteta ponuđača obrazovanja odraslih, naprimjer putem pravilnika za akreditiranje, uzimajući u obzir postojeće okvire/standarde kvaliteta u drugim sektorima;
- unapređivanje kvaliteta kadrova za obrazovni rad s odraslima, naprimjer putem utvrđivanja profila kompetencija, uspostavljanja efikasnih sistema za inicijalno stručno obrazovanje, putem daljnje izobrazbe, te olakšavanjem mobilnosti nastavnika, trenera i drugih kadrova u obrazovanju odraslih;
- osiguravanje održivog i transparentnog sistema finansiranja obrazovanja odraslih, na osnovu zajedničke odgovornosti i angažmana vlasti u ovom sektoru; pružanje podrške osobama koje sebi finansijski ne mogu priuštiti obrazovanje; raspodjela sredstava na cijeli kontinuum cjeloživotnog učenja; finansijski doprinos svih sudionika za pronalazanje inovativnih metoda eficientnog finansiranja;
- razvijanje mehanizama za bolje usklađivanje obrazovne ponude sa zahtjevima tržišta rada, osiguravanje mogućnosti sticanja kvalifikacija i novih vještina koje bi korisnicima u većoj mjeri omogućile prilagođavanje promjenjivim okolnostima;
- intenziviranje suradnje i partnerstva svih sudionika relevantnih za obrazovanje odraslih: ustanova, ponuđača obrazovanja odraslih, socijalnih partnera i organizacija civilnog društva, naročito na regionalnoj i lokalnoj razini u okviru razvoja „regija koje uče“ i lokalnih obrazovnih centara.

3. *Poticanje jednakosti, socijalnog zajedništva i aktivnog građanstva putem obrazovanja odraslih*

Kako bi sektor obrazovanja odraslih bio u stanju jačati socijalno zajedništvo, pružiti drugu šansu za profesionalni i lični razvoj osobama kojima je ona potrebna, te umanjiti stopu učenika koji prekidaju školovanje na ispod 10%, zemljama članicama se upućuje apel da se koncentriraju na sljedeće aspekte:

- unapređivanje vještina čitanja, pisanja i računanja kod odraslih, sticanje znanja u oblasti informacijsko-komunikacijskih tehnologija, pružanje prilike odraslima za sticanje obrazovanja i osnovnih vještina neophodnih za aktivno sudjelovanje u modernom društvu (poznavanje oblasti ekonomije i finansija, aktivno građanstvo, kulturna, politi-

čka i ekološka svijest, zdravstveno obrazovanje, korisnička i medijska svijest);

- proširenje ponude obrazovanja odraslih i poticanje participacije u svrhu unapređivanja socijalne integracije i aktivnog učešća građana u društvenim procesima; olakšavanje pristupa obrazovanju za imigrante, romsku populaciju i marginalizirane grupe, te unapređivanje obrazovne ponude za izbjeglice i azilante, uključujući učenje jezika zemalja u kojima se nalaze;
- unapređivanje obrazovne ponude za starije odrasle u svrhu aktivnog starenja, uključujući volonterske aktivnosti, te poticanje inovativnih oblika intergeneracijskog učenja i inicijativa za korištenje znanja, vještina i kompetencija starijih osoba u korist društva općenito;
- uzimanje u obzir obrazovnih potreba i praćenje osoba s invaliditetom i osoba u posebnim situacijama koje ih isključuju iz procesa obrazovanja, kao što su boravak u bolnici, staračkom domu, zatvoru i slično;

4. *Podržavanje kreativnosti i inovativnosti odraslih i okruženja u kojem uče*

Kako bi se razvijali novi pedagoški koncepti i kreativna okruženja za obrazovanje odraslih, koja bi služila jačanju sposobnosti građana za kreativno i inovativno stvaranje, pozivamo zemlje članice da se koncentriraju na sljedeće aspekte:

- podržavanje sticanja ključnih kompetencija iz različitih oblasti kao što su vještine učenja, inicijativnost, poduzetničko mišljenje, kulturna svijest i kulturni izražaj, naročito putem primjene Evropskog okvira ključnih kompetencija za sektor obrazovanja odraslih;
- jačanje uloge kulturnih (biblioteke, muzeji itd.) i sportskih ustanova, ustanova civilnog društva i drugih mjesta u svrhu kreativnog i inovativnog okruženja za neformalno i informalno obrazovanje odraslih;
- bolje iskorištavanje informacijsko-komunikacijskih tehnologija u okviru obrazovanja odraslih s ciljem unapređivanja obima, kvaliteta i pristupa obrazovnoj ponudi, na primjer putem korištenja mogućnosti učenja na daljinu, instrumenata za e-učenje i različitih platformi, kako bi se obuhvatile nove ciljne grupe, naročito one sa specifičnim potrebama i one u udaljenim regijama.

Kako bi se navedene prioritetne oblasti podržale u skladu s četiri strateška cilja, u okviru „ET 2020.“, zemlje članice se pozivaju na unapređivanje

metoda prikupljanja, usporedbe i analize podataka o obrazovanju odraslih na evropskoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

5. *Proširenje osnova znanja o obrazovanju odraslih putem monitoringa sektora obrazovanja odraslih*

Od zemalja članica se zahtijeva da se koncentriraju na sljedeće:

- aktivno učešće u provođenju aktivnosti koje proizlaze iz rezultata značajnih internacionalnih istraživanja kao što su: studija o obrazovanju odraslih – AES, istraživanje o daljnjoj stručnoj izobrazbi – CUTS i „Programme for the International Assessment of Adult Competencies“ – PIAAC;
- intenziviranje napora koji se ulažu u prikupljanje podataka, naprimjer o participaciji, ponuđačima, finansiranju, ishodima, te proširenje područja podataka koje bi obuhvatalo i starosnu grupu od preko 64 godine starosti, s obzirom na produženje radnog vijeka;
- jačanje mehanizama monitoringa i procjene posljedica razvoja sektora obrazovanja odraslih na evropskoj, regionalnoj i lokalnoj razini, putem intenzivnijeg korištenja postojećih instrumenata, ukoliko je to moguće;
- intenziviranje istraživanja i preispitivanja pitanja vezanih za obrazovanje odraslih, proširivanje područja istraživanja na nove teme i stimuliranje interdisciplinarnе analize;
- izvještavanje o političkim strategijama u oblasti obrazovanja odraslih, što predstavlja dio zajedničkog izvještaja o napretku „ET 2020.“.